

**LIETUVOS RESPUBLIKOS PENSIJŲ KAUPIMO ĮSTATYMO NR. IX-1691 29, 30 IR 31
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai:

1) Dalyviams, kurie II pakopos pensijų kaupimo fonde pradėjo dalyvauti iki 2024 m. gruodžio 31 d. siūloma suteikti teisę iki 2025 m. kovo 1 d. atsisakyti toliau dalyvauti pensijų kaupime. Nusprendę dalyvavimo II pakopos pensijų kaupimo sistemoje netęsti, dalyviai gali pateikti prašymą nutraukti pensijų kaupimo sutartį, pensijų sąskaitoje sukauptas lėšas pervedant į VSDF biudžetą, arba dalyvavimą sustabdyti, sukauptas lėšas paliekant pensijų fonde tolesniam jų investavimui, iki asmuo įgis teisę į pensines išmokas pagal Pensijų kaupimo įstatymą.

Dalyviui, pradėjusiam kaupti pensijų fonduose iki 2024 m. gruodžio 31 d., per nustatytą terminą pateikus prašymą nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime ir grąžinti lėšas į VSDF biudžetą, pensijų fondo dalyvio pensijų sąskaitoje esantys pensijų fondo vienetai konvertuojami į pinigines lėšas ir šios lėšos pervedamos į VSDF biudžetą (įskaitant ir asmens lėšomis mokėtų įmokų dalį ir iš valstybės biudžeto skirtų skatinamųjų įmokų dalį, jei dalyvis buvo pasirinkęs dalyvauti kaupime trinare schema). Šiems asmenims už dalyvavimo pensijų kaupime iki 2024 m. gruodžio 31 d. laikotarpius Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatytas socialinio draudimo senatvės pensijų mažinimas netaikomas, socialinio draudimo pensijos gražinamos į tokį lygį, tarsi asmuo nebūtų dalyvavęs pensijų kaupime. Jei iš pensijų fondo pervestų lėšų suma viršija iš VSDF biudžeto už asmenį į pensijų fondus pervestų valstybinio socialinio draudimo įmokų sumą, viršijanti sumos dalis laikoma pervedimo metais sumokėtomis asmens pensijų socialinio draudimo įmokomis individualiajai pensijos daliai. Jei į VSDF biudžetą pervedama lėšų suma yra mažesnė už valstybinio socialinio draudimo įmokų, pervestų už asmenį iš VSDF biudžeto, sumą, šiam asmeniui nustatytas socialinio draudimo senatvės pensijų mažinimas už dalyvavimo pensijų kaupime iki 2024 m. gruodžio 31 d. laikotarpius taip pat netaikomas.

Siūloma tvarka užtikrina, kad II pakopos pensijų kaupimo sistemoje dalyvavusių asmenų turtinės teisės nebūtų pažeistos. Pasirinkus nutraukti dalyvavimą kaupime ir pervesti II pakopos pensijų fonde sukauptas lėšas į VSDF biudžetą, asmuo atsisakytų teisės į pensijų išmoką iš II pakopos pensijų fondo, pakeisdamas ją į dėl dalyvavimo pensijų kaupime nesumažintą socialinio draudimo pensiją, o jei lėšų II pakopos pensijų kaupimo fonde buvo sukaupta daugiau, tada šios lėšos „perskaičiuojamos“ į papildomas pensines teises Valstybinio socialinio draudimo pensijų sistemoje, taip užtikrinant, kad dalyvavimą kaupime nutraukiantys asmenys nepatirtų jokių praradimų – jiems atkuriami dėl kaupimo sumažintų socialinio draudimo pensijų dydžiai, lyg tie asmenys nebūtų dalyvavę kaupime, o papildomai sukauptos lėšos perskaičiuojamos, asmenims įgyjant papildomų pensinių teisių valstybinio socialinio draudimo sistemoje.

Jei iki 2024 m. gruodžio 31 d. kaupime dalyvavęs asmuo pateikia prašymą stabdyti pensijų įmokų pervedimą, pensijų įmokos į jo sąskaitą II pakopos pensijų kaupimo fonde nebepervedamos, tačiau jo sukauptos lėšos lieka šiame fonde ir toliau investuojamos pagal šio fondo taisykles. Kaupimą sustabdžiusiems asmenims, nepriklausomai nuo jų amžiaus, ne daugiau kaip 3 kartus atliekama automatinio įtraukimo procedūra, taip siekiant juos paskatinti kaupti toliau. Jei automatinio įtraukimo procedūros metu asmuo nepareiškia noro atsisakyti dalyvauti pensijų kaupime, pensijų įmokų pervedimas į šio pensijų fondo dalyvio pensijų sąskaitą atnaujinamas. Sustabdę įmokų pervedimą

asmenys bet kuriuo metu gali savo iniciatyva pateikti pensijų kaupimo bendrovei prašymą atnaujinti pensijų kaupimo įmokų pervedimą.

2) Taip pat siūloma užtikrinti visiems pensijų fondų dalyviams galimybę gauti vienkartinę pensijų išmoką ir nebedalyvauti pensijų fondo veikloje, neatsižvelgiant į sukaupto pensijų turto dydį.

Įvertinę pensijų fondo veiklos rezultata ir matydami, kad įgytą teisę į periodinę pensijų išmoką, kurios dydis jų netenkina, pensijų fondų dalyviai (ypač gaunantys mažas pajamas) dažnai nebenori dalyvauti pensijų kaupime, tačiau laisvai to padaryti neturi teisės, jei nėra sukaupę pakankamos lėšų sumos.

3) Užtikrinama didesnė konkurencija tarp pensijų kaupimo bendrovių.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą inicijavo ir parengė Lietuvos Respublikos Seimo narė Laima Vyskupaitytė – Mogenienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu dalyviui, kurio vardu pensijų fonde sukauptas pensijų turtas yra didesnis kaip 5 000 eurų, bet mažesnis kaip 10 000 eurų, mokamos periodinės pensijų išmokos.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad pensijų fondo dalyvis pats pasirinktų, kokią renkasi gauti pensijų išmokos rūšį, atsisakant jų priklausomybės nuo sukaupto turto.

Priėmus Įstatymo projektą, bus sudarytos prielaidos pensininkams pagerinti savo finansinę padėtį.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymas nedarys įtakos kriminogeninei situacijai ar korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas tiesioginės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, nereikės priimti naujų, keisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projektu nesiūloma naujų sąvokų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymui įgyvendinti nereikės įgyvendinamųjų teisės aktų.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti papildomų lėšų nereikės, sutaupyti neplanuojama.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai yra „pensijų kaupimas“, „pensijų išmoka“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.